

Escarré devia néixer abat

Enciclopèdia.cat continua amagant, com fa la *Gran Enciclopèdia Catalana*, l'any que Aureli Maria Escarré i Jané (l'Arboç, Baix Penedès, 1908 - Barcelona, 1968) fou elegit abat de Montserrat.

Ripollenc, però no ben bé

Albert Balcells (*Llocs de memòria dels catalans*, Proa) parla de "l'arqueòleg ripollenc Josep M. Pellicer". Josep Maria Pellicer i Pagès, descendent d'una família ripollenca, va néixer a Barcelona i acabà establint-se a Mataró, on va morir. Es va integrar plenament a la capital del Maresme, fins al punt que moltes vegades era presentat com a mataroní.

Demà serà un altre nyap

L'índex onomàstic del llibre *Demà serà un altre dia* (Ara llibres), de Guillem Terribas, inclou una persona que es diu Roca de cognom i Puig d'en, de nom de pila. Però aquesta persona no existeix: és un topònim, el Puig d'en Roca, i apareix al títol d'un llibre esmentat per Terribas.

S'estimben a l'estimball

Pompeu Fabra pensava que només una persona es podia estimbar per un precipici o una timba, i només una persona podia ser estimbada per una altra. Després, tots els diccionaris han vist que no tan sols pots estimbar una persona, sinó un objecte. Per exemple, un cotxe. I així, en l'article *estimbar*, fins i tot el DIEC1 i el DIEC2 recullen aquesta possibilitat amb l'exemple "estimbar el cotxe al riu". Però tots els diccionaris, tret del DIEC1 i del DIEC2, van adonar-se que aleshores calia refer la definició fabriana del mot *estimball* –"lloc per on hom pot estimbar-se"–, perquè només deixa estimbar-se una persona. Així, de l'Alcover-Moll al *Primer diccionari*, tots els diccionaris –tret, repetim, del DIEC1 i el DIEC2– han suprimit l'"hom" i diuen que *estimball* és el lloc per on és fàcil d'estimbar o d'estimbar-se.

Traduït l'assaig dedicat a Barcelona que David H. Rosenthal va deixar escrit en morir, el 1992

Quan, el mes de juny de l'any 1991, el càncer va trucar a la porta del catalanòfil David H. Rosenthal (Nova York, 1945-1992), traductor a l'anglès de Joanot Martorell, Mercè Rodoreda, Víctor Català, Gabriel Ferrater, Joan Perucho o Vicent Andrés Estellés, preparava la redacció de la seva carta d'amor a Barcelona, un llibre que anava destinat a encomanar, entre la població nord-americana, la fascinació que l'autor sentia per la carismàtica Barcelona anterior a l'esclat de la Guerra Civil Espanyola. La ciutat es preparava per celebrar els Jocs Olímpics i els lectors americans podien estar especialment interessats pel passat de la ciutat.

Aquell mes de juny tenia pràcticament enllestida la tasca de recerca i documentació. Malgrat ser conscient de la gravetat del mal, i després d'haver superat les sessions més dures de tractament, va començar a escriure el llibre el mes d'octubre i a final de juliol del 1992 el tenia enllestit. Van ser uns mesos de treball intens, entre el tractament i una nova operació, feta el març del 92, i que va anul·lar definitivament tota esperança de salvació. Tot i que va veure que ja havia fet tard, perquè diversos autors coneguts havien tret al mercat llibres sobre Barcelona aprofitant l'embranchida dels jocs, va intentar assegurar la publicació futura del text, bo

i sabent que no seria a temps de veure'l publicat. El que va aconseguir, amb l'ajut de la muller, Maria Luisa García Bermejo, i dels amics, va ser que el text es comencés a traduir al català. Finalment, la traducció, tot esperant que algun dia es pugui publicar l'original als Estats Units, ja és al carrer. Jordi Fernando es va oferir a traduir generosament l'original i ha estat l'editorial Meteora, de Barcelona, que ha decidit de publicar-lo, il·lustrat amb moltes, i molt ben triades, fotografies d'època, amb el títol *Banderes al vent! La Barcelona de les utopies, 1914-1936*.

L'escriptor Joan Rendé va ser la persona que va trobar editor i és la persona que signa el pròleg. Hi adverteix que el llibre no és un llibre d'història ni un aplec nostàlgic d'una Barcelona fortament exòtica, sinó un relat vigorós, fascinat i fascinant, d'un temps irrepètible.

David H. Rosenthal escriu el llibre per demostrar que el període 1914-1936 a Catalunya va ser una època única en un lloc únic, on van aplegar-se tendències avantguardistes, pol·linitzacions encreuades amb més capitals europees, i, a més, sovint va marcar el pas del pensament progressista en temàtiques socio-polítiques, artístiques i fins i tot pedagògiques. Per a l'escriptor novaiorquès, Barcelona era una gran capital europea, tant o més moderna que moltes altres, però que no havia suscitat l'atenció de París o, més recentment, Berlín, i per això va pensar que calia proclamar-ho. A més, ningú, català ni foraster –diu a la introducció–, no havia provat fins llavors de dibuixar en un sol paper els nombrosos traços de la seva existència, excèntrica i acalorada, durant la primera part del segle XX.

David H. Rosenthal (Nova York, 1945-1992) va escriure, en anglès, el llibre *Banderes al vent!*

Lluís Bonada